

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुल्चोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९।०८० सालको निर्णय नं.३९७
पुनरावेदन नं. ०७४-RB-००७७
मुद्दा:- आयकर (२०६५।०६६) ।

कम्पनी रजिष्टारको कार्यालयमा दर्ता कायम रही का.जि.का.म.न.पा. वडा नं. ६,
बौद्धस्थित तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) पुनरावेदक
को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त विकास अग्रवाल..... १

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री जगदीश रेग्मी

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७०।०३।१२

उपस्थित कानून व्यवसायीहरु

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्ण

प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट:- विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७०/०३/१२ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश उपर प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन दिएकोमा ६० दिनभित्र निर्णय नगरेको भनी आन्तरिक राजस्व विभागलाई सूचना दिई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५(८) बमोजिम यस राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन पर्ने आएको प्रस्तुत मुद्दा राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) बमोजिम यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं यस न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री तारागाँउ रिजेन्सी होटल्स लि., काठमाडौंले आ.व. २०६५।०६६ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार नोक्सानी रू.१,५५,४५,४१,८७०।- कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवनमा मिति २०६७।०२।२५ मा आय विवरण पेश गरेको।
२. करदाताले पेश गरेका आय विवरण साथ संलग्न कागजातहरू, फाँटबारी, अन्य प्रमाणहरूको अध्ययन, छानविन गरी सो समेतका आधारमा पेश हुन आएका कर परीक्षण प्रतिवेदन बमोजिम आयकर ऐन, २०५८ अनुसार समावेश गर्नु पर्ने आय, आयमा समावेश नभएको/कट्टी गर्न नपाइने खर्च कट्टी गरेको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि संशोधित कर योग्य आय कायम गर्नुपर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुत प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले दिन १५ (पन्ध्र) भित्र पेश गर्न आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७०।०२।२७ मा बिस्तृत व्यहोरा खुलाई सूचना जारी भएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७०।०२।२७ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७०।०२।२८ मा बुझी लिई संशोधित कर निर्धारण गर्नु नपर्ने सम्बन्धमा करदाताले मिति २०७०।०३।०९ मा जवाफ पेश गरेको।
४. करदाताको आ.व. २०६५।०६६ को लागि देहाय अनुसार रू.४५,९३,३२,८०१।- नोक्सानी कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गरी दफा १०२ को सूचना जारी गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७०।०३।१२ मा खडा भएको निर्णय पर्चा।
५. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७०।०३।१३ मा जारी गरेको आ.व. २०६५।०६६ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा

चित्त नबुझी तारागाउ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेडले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७०।०५।१३ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा निवेदन पेश गरेको।

६. करदाता श्री तारागाउ रिजेन्सी होटल्स लि. ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७०।०५।१३ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११५ को उपदफा (८) बमोजिम ६० दिन भित्र निर्णय गरी सक्नु पर्नेमा नगरेकोले प्रस्तुत पुनरावेदन गरेको छु। करदाता कम्पनीले स्थिर सम्पत्ति वनाउन लिएको ऋण वापतको ब्याज खर्च सम्बन्धित सम्पत्ति समुहमा पुँजीकरण गरी हास आधार कायम गरी हास खर्चको गणना आयकर ऐन बमोजिम गरी हास खर्च माग दावी गर्नुपर्नेमा बढी हास खर्च कट्टी अमान्य गरेको, अग्राधिकार शेयर डिवेन्चरमा परिणत गरी सो वापत यस आ.ब.मा भुक्तानी गरेको रकमलाई ब्याज खर्चमा कट्टी गर्न नपाउने, कर्मचारीको मनोबल उच्च गर्ने गराउने कम्पनीको निती बमोजिम गरिएको खर्चलाई मिन्हा नदिने गरेको, सम्झौता बमोजिमको रकम जिवनाथ लामिछानेलाई प्रदान गर्नु पर्ने कम्पनीको करारीय दायित्व भएकोले करारीय दायित्व अन्तर्गत गरिएको ब्याज भुक्तानी अमान्य गरेको, कम्पनी र आपुर्तिकर्तासंग भएको सम्झौता अनुसार सामान बुझीलिए पश्चात प्राप्त गरेको बीजक बमोजिम लेखिएको खर्च अमान्य गरेको, गत आ.व. को नोकसानी कट्टी भएको खर्च कट्टीलाई अमान्य गरी संशोधित कर निर्धारण गरेको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय तथा आदेश त्रुटिपूर्ण रहेको हुँदा बदर गरी आवाञ्छित कर दायित्व, शुल्क, जरिवानाबाट मुक्त गरी पाँउ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७४/७/१३ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र।
७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९/५/१६ मा भएको आदेश।
८. यसमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णले काठमाडौँ बाहिर रहेको कारण देखाई पेसी स्थगनको निवेदन पठाउनु भएकोले आजको सुनुवाई गर्न मिलेन। प्रस्तुत मुद्दा अन्तिम पटकको लागि स्थगित गरिदिएको छ। प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दा समेत ५ वर्ष पुरानो भईसकेको हुँदा अर्को पेसीमा सुनुवाईको सुनिश्चितताको लागि सबै मुद्दा १५ दिनभित्र दुवै पक्षबाट लिखित बहस नोट पेश गर्न लगाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०७९।१२।१३ मा भएको आदेश।
९. कम्पनीले आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ तथा अनुसूची २ बमोजिम हुन आउने हास खर्च भन्दा बढी दावी गरेको खर्चलाई अमान्य गरेको, करदाताले अग्राधिकार

शेयरलाई डिवेन्चरमा परिणत गरी सो वापत यस आ.ब. मा भुक्तानी गरेको ब्याज खर्चमा समावेश गरी कट्टी गरेको देखिएकोले अग्राधिकार शेयर र लाभांशको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको खर्च कट्टी दिन नमिल्ने, कर्मचारीको मनोवल उच्च गर्ने गराउने नीति बमोजिम गरिएको खर्चलाई पुष्टी गर्ने कागज नभएकोले मिन्हा नदिएको, सम्झौता बमोजिम जिवनाथ लामिछानेलाई प्रदान गर्नु पर्ने रकमलाई व्यक्तिगत ऋणमा परिणत गरिएको तथा सो ऋण लिनाको प्रयोजन समेत खुल्न नआएकोले निजलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज कट्टी अमान्य गरेको, पान नं. नभएको विल वीजकबाट सामान खरिद गरेको देखिँदा सो खर्च कट्टी अमान्य गरेको एवं गत आ.ब. को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको नोक्सानी भन्दा बढी नोक्सानी दावी गरेको गरेकोलाई अमान्य गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट कायम भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत रहेको हुँदा सदर गरी पाउँ भनी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमान्डौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०७९।१२।२१ मा यस न्यायाधिकरण पेश गर्नुभएको बहस नोट।

१०. कम्पनी निर्माणाधिन अवस्थामा नै रहेको र आंशिक निर्माण सम्पन्न भइ होटललाई परीक्षण संचालनमा ल्याइएको हुँदा निर्माणाधिन ऋणसँग सम्बन्धित विदेशी विनिमयको दरको कारण भएको लाभलाई पूँजीकरण गरिएको, ऋण वापतको व्याजपनि पूँजीकृत नै गर्नुपर्ने हो। Capital प्रकृतिका खर्चहरू पाँच वर्षमा दावी गर्दा नोक्सानी कम हुने र राजस्वमा असर पर्दैन दफा २५ ले Written off सम्बन्धी अधिकार करदातालाई दिएको छ। अग्राधिकार शेयरको लाभांश दिन नसकिने भएकोले Provision गरिएको खर्च पाउनुपर्छ। जीवनाथ लामिछानेलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज खर्च वास्तविक रूपमा कारोवारसँग सम्बन्धित खर्च भएकोले सो खर्च कट्टी दावी कानून सम्मत रहेको अवस्थामा समेत शुरू ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेश, निर्णय, र पत्र समेत बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदक तर्फका विद्वान अधिवक्ता श्री क्षेतेन लामाले मिति २०८०।०१।१७ मा पेश गरेको लिखित बहसनोट।
११. प्रस्तुत मुद्दा र लगाउका मुद्दाहरूमा पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री रमण कुमार कर्णको शुरूवाती बहस सकिएको भएपनि प्रत्यर्थी तर्फका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ताको बहस बाँकी रहेकोले अब सुनुवाई सम्पन्न गर्न आज समयको अभाव भएको हुँदा प्रस्तुत मुद्दा हेदहिदैँमा राखिदिएको छ। मिति २०८०।२।८ गते सोमबारको पेसीमा चढाई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणबाट मिति २०८०।२।१ मा भएको आदेश।

ठहर खण्ड

१२. नियम बमोजिम हेदहिदैँमा राखी आजको पेसी सूचिमा चढी निणयार्थ इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लि. का

तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री रमणकुमार कर्णले पुनरावेदक करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट आ.व. २०६५/०६६ संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।

१३. प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौँका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले करदाताको हकमा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश कानूनसम्मत नै रहेको देखिदा शुरू निर्णय सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो।
१४. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फका कानून व्यवसायी विद्वानहरूबाट प्रस्तुत बहसनोट तथा बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने विषयमा निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१५. निर्णय तर्फ विचार गर्दा, पुनरावेदन करदाताको पहिलो पुनरावेदन जिकिर हास खर्च वापत दावी गरिएको रकम रु.२,८९,०१,७२०।- अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ को उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यवसाय वा लगानीबाट सो व्यक्तिको आय आर्जन गर्न सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भए वापत अनुसूची २ वमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नुपर्ने छ" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ भने अनुसूची २ मा हास खर्च कट्टी गणना गर्ने विस्तृत विधि समेत उल्लेख भएको देखिन्छ। ठूला करदाताको कार्यालयबाट करदाताको आ.व. २०६४/०६५ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा आ.व. २०६५/०६६ को लागि कायम गरिदिएको हास आधार वमोजिम समूहीकृत सम्पत्तिको हास खर्च रु.११,१६,२९,४६९।- लिन पाउनेमा करदाताले सो वमोजिम नगरी रु.२,८९,०१,७२०।- बढी दावी गरी जम्मा रु.१४,०५,३९,१८९।- हास खर्च दावी गरेको पाइयो। यिनै करदाताले आ.व. २०६४।६५ को संशोधित कर निर्धारण उपर दायर गरेको लगाउको ०७४-RB-००७६ नम्बरको आयकर मुद्दामा आज यसै इजलासबाट शुरू निर्णय सदर हुने ठहरी फैसला भइसकेको अवस्था छ। यसरी अघिल्लो आ.व.को संशोधित कर निर्धारणबाट कायम भएको हास आधार कानून वमोजिम अन्यथा नभएसम्म त्यसलाई आधार मानेर नै करदाताले हास खर्च दावी गर्नुपर्नेमा आफूखुशी रु.२,८९,०१,७२०।- बढी दावी गरेको कार्यलाई कानून सम्मत मात्र नमिल्ने हुँदा करदाताको यो पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।

१६. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले अग्राधिकार शेयरलाई डिबेन्चरमा परिणत गरी सो वापत भुक्तानी गरेको ब्याज खर्च वापतको रकम खर्च कट्टी पाउनुपर्ने भन्ने जिकिर लिएको देखिन्छ। कम्पनी निरन्तर नोकसानीमा रहेको अवस्थामा करदाताले अग्राधिकार शेयरको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको खर्च रु.१,०८,४८,०००। - कट्टी गर्न नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७०।०३।१२ मा संशोधित कर निर्धारण गरेको निर्णय पर्चाबाट देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ का उपदफा (१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै ब्याज कट्टी गर्न पाउनेछ। भन्ने व्यवस्था गर्दै देहायको खण्ड (क) मा कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको" भन्ने कानूनी व्यवस्था भएको पाइयो। कानूनमा स्पष्ट उल्लेख नभएका विषयमा अनुमानका आधारमा खर्च कट्टी माग गर्नु न्यायसंगत हुदैन। करदाताले खर्च कट्टी माग गरेको रकम अग्राधिकार शेयरको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको रकम रहेको देखिन्छ। एकातिर करदाताबाट सो रकम सोही वर्षको लागि प्रयोग गरिएको हो भन्ने कुनै आधार प्रमाण करदाताबाट पेश हुन सकेको देखिदैन भने अर्कोतर्फ सो रकम सोही वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको भन्ने समेत देखाउन सकेको देखिदैन। करदाताले पूरा गर्नुपर्ने अग्राधिकार शेयर वापतको रकम भुक्तानी गर्न नसकेको भनी त्यस्तो दायित्व वापतको ब्याज कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ मा रहे भएको देखिएन। यसरी करदाताले अग्राधिकार शेयरको लागि व्यवस्था गरेको ब्याज वापतको रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय समेत कानूनसम्मत रहेको देखियो।
१७. पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, Staff Welfare Expenses वापत दावी गरिएको रकम रु.४,७७,९९२। - अमान्य गरिएको निर्णय उपर रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ मा "कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसायबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो वर्षमा सो व्यक्तिको व्यवसायको व्यापार मौज्जातको निसर्गका सम्बन्धमा उपदफा (२) बमोजिम गणना गरिएको लागतको खर्च कट्टी (एलाउन्स) बाहेक अन्य कुनै पनि खर्च कट्टी गर्न पाउने छैन" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाईन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ (१) मा- "यस ऐन बमोजिम कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको प्रत्येक व्यक्तिले विभागबाट तोकिएको प्रकार, ढाँचा, लेखापरीक्षणको प्रमाणीकरण वा अन्य प्रकारले गर्नुपर्ने

प्रमाणीकरण तथा प्रमाणित गर्ने कागजातहरूका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका विभिन्न आवश्यक कागजातहरू नेपालमा खडा गरी राख्नु पर्ने" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै सोही दफाको देहायको खण्ड (ग) मा खर्च कट्टीलाई पुष्ट्याई गर्ने कागजात उल्लेख भएको पाईन्छ। यसरी आयकर ऐनको व्यवस्था अनुसार करदाताले आय विवरणमा खर्च कट्टीको दावी लिएका खर्चलाई पुष्टी गर्ने विल भरपाई समेत पेस गरी आफ्नो दावीलाई प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ। यी पुनरावेदक करदाताले लागत खर्च कट्टी विल भरपाई पेस गरी पुष्टी गर्न नसकेको हुँदा उक्त खर्च कट्टी दावीलाई अमान्य गरेको देखिन आउछ। साथै, आयकर ऐन, २०५८ को दफा २१ मा कट्टी गर्न नपाईने खर्चको सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था रहेको र दफा २१ को उपदफा (१) को खण्ड (च) मा यस परिच्छेद वा परिच्छेद ६,७,१०,११,१२ वा १३ बमोजिम प्रदान गरिएका वाहेक खण्ड (क), (ख), (ग), (घ) र (ङ) मा खर्च कट्टी गर्न नपाईने भनी नभनिएका भए तापनि यस्ता अन्य कुनै खर्चहरू भन्ने बेहोरा उल्लेख भएको देखियो। करदाताले विल भरपाई पेस गरी खर्च पुष्टी नै गर्न नसकेको अवस्थामा आयकर ऐनको यो दफाको प्रावधान बमोजिम खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भनी स्पष्ट दावी लिन नसकेका खर्चहरू कट्टी पाउनु पर्छ भन्ने करदाताको पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन्।

१८. करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले विविध खर्च मध्ये रु.६२,०००।- लाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ मा "कुनै ब्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनको लागि यस ऐनको अधिनमा रही कारोवारसंग सम्बन्धित देहायका खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछ:-

(क) सो आय वर्षमा भएका

(ख) सो व्यक्तिबाट भएका, र

(ग) व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यमा भएका" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ.

यसमा संसोधित कर निर्धारणको सूचना करदाताले मिति २०७०।०२।२८ मा बुझिलिई मिति २०७०।३।०९ मा पेश गरेको जवाफमा यो शिर्षकको खर्च पुष्टी गर्न प्रमाण सहित कुनै लिखित जवाफ पेश हुन आएको देखिएन। आ. व.२०६५/०६६ को आय विवरणमा प्रशासनिक खर्च अन्तर्गत विविध खर्च रु.२२,०००।- र भ्रमण खर्च रु.४०,०००।- व्यक्तिगत प्रयोजनमा खर्च गरेकोले व्यवसायिक प्रयोजनमा भएको भन्ने प्रमाण पुनरावेदक करदाताबाट पेश हुन आएको देखिएन। तसर्थ विल विजक विना कट्टी दावी लिएको रु. ६२,०००।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १३ बमोजिम खर्च कट्टी दिन मिल्ने नदेखिँदा शुरु निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन।

१९. करदाताको पाँचौ पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले श्री जीवनाथ लामछानेलाई भुक्तानी गरेको ब्याज खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको क्रममा कम्पनी ऐन विपरीत साधारण शेयर नामसारी गर्न नसकिएको भनी व्यक्तिगत ऋणमा परिणत गरेको तथा सो ऋण कुन व्यवसायिक प्रयोजनमा प्रयोग भएको हो भन्ने खुल्न आएको नदेखिएकोले ब्याज खर्च रु.२,८०,६७०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी नहुने भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। पुनरावेदक करदाताले आफ्नो पुनरावेदन जिकिरमा आफ्नो कम्पनीले जीवनाथ लामिछानेबाट मिति २०५७/०६/२४ मा साधारण शेयर खरिद गर्दा सोको मूल्यमा हिसाब मिलान हुने गरी कम्पनीलाई रकम बुझाएकोमा सो शेयर निजको नाममा प्राविधिक कारणले नामसारी हुन नसकेकोले उक्त रकम ऋणमा परिणत गरी उक्त रकममा १२ प्रतिशतका दरले साँवा चुक्ता नहुनेजेल ब्याज दिने गरी सम्झौता भएकोमा सोही सम्झौता बमोजिम निजलाई भुक्तानी गरिएको ब्याज रकम भुक्तानी दिएको भन्ने उल्लेख गरेको भएतापनि उक्त ब्याज रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने सम्बन्धमा ठोस तथा वस्तुनिष्ठ आधार पेश गर्न सकेको देखिदैन। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा व्यवसाय वा लगानीबाट भएको आयको गणना गर्ने प्रयोजनको लागि सो व्यक्तिको व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको देहायको ऋण दायित्व अन्तर्गत सो वर्षमा लागेका सबै व्याज कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको र सोको खण्ड (क) मा "कुनै रकम ऋण लिए वापत सो ऋण दायित्व सिर्जना भएकोमा सो रकम सोही वर्ष प्रयोग गरिएको वा सो वर्षमा प्रयोग गरिएका कुनै सम्पत्ति खरिद गर्न प्रयोग गरिएको" भन्ने शर्त समेत रहेको परिप्रेक्ष्यमा करदाताले दावी गरेको उक्त रकमको हकमा उक्त दफा १४(१) बमोजिमको शर्त पूरा भएको देखिएन। यस्तो अवस्थामा करदाताले दावी गरेको ब्याज रकम रु.२,८०,६७०।- लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १४ बमोजिम खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र सो निर्णयलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत न्यायोचित नै देखियो।

२०. करदाताको छैठौँ पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले होटल संचालनको लागि श्री श्याम खड्का, फ्रेसफिस सप र पुष्प डेरी फर्मबाट खरिद गरेको भनी भुक्तानी गरेको रु.३९,७४,३६१।- खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५(१) मा "कुनै व्यक्तिको कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसायबाट भएको आय गणना गर्ने प्रयोजनका लागि सो वर्षमा सो व्यक्तिको व्यवसायको व्यापार मौज्जातको निःसर्गका सम्बन्धमा उपदफा (२) बमोजिम गणना गरिएको लागतको खर्च कट्टी (एलाउन्स) बाहेक अन्य कुनै पनि खर्च कट्टी गर्न पाउने छैन" भन्ने व्यवस्था

रहेको छ। साथै आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ (१) मा "यस ऐन बमोजिम कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको प्रत्येक व्यक्तिले विभागबाट तोकिएको प्रकार, ढाँचा, लेखापरीक्षणको प्रमाणीकरण वा अन्य प्रकारले गर्नुपर्ने प्रमाणीकरण तथा प्रमाणित गर्ने कागजातहरूका अतिरिक्त देहाय बमोजिमका विभिन्न आवश्यक कागजातहरू नेपालमा खडा गरी राख्नु पर्ने" भन्ने कानूनी व्यवस्था गर्दै सोही दफाको देहायको खण्ड (ग) मा खर्च कट्टीलाई पुष्ट्याई गर्ने कागजात उल्लेख भएको पाईन्छ। यसरी आयकर ऐनको व्यवस्था अनुसार पुनरावेदक करदाताले आय विवरणमा खर्च कट्टीको दावी लिएका खर्चलाई पुष्टी गर्ने कानून बमोजिमको विल भरपाई समेत पेश गरी आफ्नो दावीलाई प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ। यी पुनरावेदक करदाताले लागत खर्च कट्टी गर्न स्थायी लेखा नम्बर नभएको विक्रेताबाट खरिद गरेको विल भरपाई पेश गरी पुष्टी गर्न नसकेको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ बमोजिम उक्त लागत खर्च कट्टी दावीलाई अमान्य गरेको देखियो। करदाताले विल भरपाई पेश गरी खर्च पुष्टी नै गर्न नसकेको अवस्थामा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५ बमोजिम खर्च कट्टी पाउनु पर्ने भनी स्पष्ट दावी लिन नसकेका खर्चहरू कट्टी पाउनु पर्छ भन्ने करदाताको पुनरावेदन जिकिरसँग सहमत हुन सकिएन।

२१. करदाताको सातौं तथा अन्तिम पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले गत आ.ब.मा भएको रु.१,५५,४५,४१,८७०।- नोक्सानीलाई खर्च कट्टी गर्न पाउनु पर्ने दावी लिएको देखिन्छ। शुरु ठूला करदाता कार्यालयले गत आ.ब.२०६४/०६५ को नोक्सानी रु.५०,३८,७७,५४३।८६ मात्र कायम गरेकोले बढी नोक्सानी रु.१,०५,०६,६४,३२६।१४ दावी गरेको भनी अमान्य गरेको देखिन्छ। करदाताले पेश गरेको कागजात अध्ययन गर्दा कम्पनीले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २२ तथा आयकर नियमावली, २०५९ को नियम ८ बमोजिम राखेको लेखाले प्रमाणित गरेको गत आ.ब.मा भएको नोक्सानीलाई लेखामानको सर्वमान्य सिद्धान्त बमोजिम नोक्सानी दावी गरेकोमा शुरु कार्यालयबाट आ.ब. २०६४/०६५ को कारोवारको हकमा नोक्सानी रु.५०,३८,७७,५४३।८६ कायम गरी मिति २०६९/०४/२१ मा निर्णय भैसकेकोले करदाताबाट बढी दावी गरिएको रु.१,०५,०६,६४,३२६।१४ नोक्सानी अमान्य गरेको देखिन्छ। आ.ब. २०६४/०६५ को संशोधित कर निर्धारण आदेश उपर यिनै करदाताले पेश गरेको लगाउको ०७४-RB-००७६ को आयकर मुद्दामा शुरु संशोधित कर निर्धारण आदेश सदर हुने ठहरी आज यसै इजलासबाट फैसला भईसकेको हुँदा आ.ब. २०६४/०६५ को संशोधित कर निर्धारण आदेशले कायम गरेको भन्दा बढी नोक्सानी कट्टी गर्न पाउँ भन्ने पुनरावेदन जिकिरको कानूनी आधार देखिएन।

२२. तसर्थ, माथि विवेचित आधार एवं कारण समेतबाट करदाता तारागाउँ रिजेन्सी होटल्स लिमिटेड (स्थायी लेखा नं. ३०००५२६३७) को आ. ब. २०६५/०६६ को ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट संशोधित कर निर्धारण गरी मिति २०७०।०३।१२ मा भएको निर्णय मिलेकै देखिंदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पठाईदिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरमा पठाई रेकर्ड मिसिल यस न्यायाधिकरणको अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना

(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल

(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत: श्री भिष्म भट्टराई

ईति सम्बत् २०८० साल जेष्ठ ८ गते रोज २ शुभम् -----

फैसला प्रमाणिकरण गर्ने:-

फैसला प्रमाणिकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप